2026-09-01

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan

de staatssecretaris van Financiën

AFP

Persoonsgegevens

nota

Beantwoording Kamervragen PRO en SP over overwinsten fossiele energiesector

Datum
27 augustus 2026

Notanummer
2026-0000354548

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief
2. Antwoorden PRO
3. Antwoorden SP

Aanleiding

Door de SP en PRO zijn twee sets Kamervragen gesteld over winsten in de fossiele energiesector en de mogelijkheid om een overwinstsbelasting in te voeren. In deze nota leggen we de beantwoording ter akkoord aan u voor.

Beslispunten

1. Bent u akkoord met de beantwoording (zie bijlage 2 en 3)? Indien akkoord, kunt u beiden de aanbiedingsbrief ondertekenen. De antwoorden zullen mede namens MKGG worden verzonden en worden parallel aan haar ter akkoord voorgelegd. akkoord
2. Graag uw akkoord voor het openbaar maken van bijgevoegde eerdere nota's en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt. akkoord

Kernpunten

- Er zijn twee sets Kamervragen over het belasten van overwinsten in de fossiele sector binnen gekomen. Deze vragen kennen veel inhoudelijke overlap, dus het voorstel is om de beantwoording gezamenlijk naar de Tweede Kamer te sturen.
    - De leden Stultiens en Van Oosterhout (beiden PRO) hebben vragen gesteld aan u (SFIN) en aan MKGG over de toegenomen winsten in de fossiele energiesector (ingezonden 12 augustus 2026)
    - Het lid Van Dijk (SP) heeft aan u allebei (MFIN en SFIN) vragen gesteld over oliebedrijven en raffinaderijen die extra winsten (overwinsten) maken tijdens de Iran-oorlog (ingezonden 22 juli 2026)
- Er worden vragen gesteld over de hoogte van de overwinsten in de oliesector, of het kabinet al voorbereidingen treft voor een (nationale) overwinstbelasting en over de opbrengst en juridische mogelijkheden van een nieuwe overwinstbelasting.
- In de beantwoording wordt aangegeven dat Nederland nog steeds de voorkeur geeft aan een Europese analyse en aanpak, waarbij er ruimte is voor de specifieke nationale omstandigheden. Tot nu toe heeft de Europese Commissie geen nadere uitgebreidere analyse gedeeld. Het is onze verwachting dat het onderwerp geagendeerd wordt voor de informele Ecofin in september.

- Daarnaast is een nadere analyse gemaakt van de ontwikkeling van de winstmarges en mogelijke opbrengst van een nieuwe solidariteitsbijdrage. Op basis van de crack spread zijn er duidelijke indicaties dat de winsten in de raffinagesector naar verwachting toenemen. Op basis van deze cijfers en de realisatiecijfers van de solidariteitsbijdrage in 2022 is ingeschat dat een nieuwe solidariteitsbijdrage voor raffinaderijen kan leiden tot een opbrengst van 500 tot 700 mln. Dit is een eerste ruwe inschatting en gaat uit van terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2026. Wanneer de heffing per 1 oktober zou in gaan, bedraagt de opbrengst mogelijk 125 tot 175 mln. in 2026.
- De juridische houdbaarheid en uitvoerbaarheid van een dergelijke nieuwe overwinstbelasting is afhankelijk van de vormgeving van de maatregel. Het toekennen van terugwerkende kracht aan (belastende) belastingmaatregelen is niet wenselijk, tenzij er sprake is van (zeer) bijzondere omstandigheden die dit rechtvaardigen (zoals in 2022).
- Het toenmalige kabinet had in september 2022 de beslissing genomen om een solidariteitsbijdrage in te voeren en er is – in korte tijd – wetgeving voorbereid en die wetgeving is in datzelfde najaar in het parlement behandeld om per 1 januari 2022 in werking te treden. Dit was – gegeven de Europese verordening en de uitzonderlijke crisisomstandigheden van destijds – een buitengewoon snel proces, waarbij zoveel mogelijk aansluiting bij de Europese verordening werd gezocht.
- PRO vraagt hoeveel voorbereidingstijd nodig is om een solidariteitsbijdrage in te voeren. In de beantwoording wordt aangegeven dat er nader onderzoek nodig is om te kunnen aangeven op welke termijn de Belastingdienst een nieuwe solidariteitsbijdrage zou kunnen heffen en innen. Hierbij kan het moment dat de Belastingdienst gaat heffen en innen in principe los staan van (het startmoment van) de periode waarover de solidariteitsbijdrage moet worden afgedragen.
- Voor het geval dat en om voorbereid te zijn op een eventueel (Europees) voorstel, brengen we de uitvoeringsgevolgen van een eventuele solidariteitsbijdrage de komende weken samen met de Belastingdienst nader in kaart.

Communicatie
In afstemming met uw woordvoerder wordt een woordvoeringslijn opgesteld voor eventuele vragen nav de beantwoording.

Politiek/bestuurlijke context
- In het voorjaar zijn twee moties over het belasten van overwinsten in de fossiele energiesector aangenomen.
- De motie Teunissen verzoekt het kabinet de mogelijkheid te onderzoeken om overwinsten van oliebedrijven in te zetten voor tijdelijke gerichte steun aan kwetsbare huishoudens (Kamerstukken II 2025-2026, 23432, nr. nr. 683).
- De motie Paternotte-Klaver verzoekt het kabinet in Europa actief te pleiten voor een aanpak van eventuele overwinsten bij energiebedrijven en het juridisch mogelijk maken van een heffing daarop, en zich aan te sluiten bij de EU-lidstaten die hiervoor pleiten (Kamerstukken II 2025-2026, 36933, nr. 9).

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.